

Nasjonal faglig retningslinje om fravær

Status

Innsendt til Utdanningsdirektoratet

Innsendt og bekreftet av instansen via: akk@skolenes.no

Innsendt av

Asgeir Kabuba Kjeldstad

Innsendt dato

1. oktober 2026

På vegne av

Skolenes landsforbund

Målgruppe

Organisasjon (Privat)

Stilling

Forbundssekretær

✓ Jeg bekrefter at denne uttalelsen er på vegne av hele oppgitte organisasjon.

1. Bakgrunnsinformasjon om retningslinjen

Retningslinjen er utviklet i samarbeid mellom Utdanningsdirektoratet (Udir), Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), Helsedirektoratet (Hdir), Statped og Folkehelseinstituttet (FHI). Målet er å bidra til likeverdige tjenester av høy kvalitet, forebygge fravær og gi elever med bekymringsfullt fravær riktig hjelp til rett tid. Retningslinjen skal understøtte kommunenes systematiske arbeid for å bidra til at barn og unge får trygge og gode oppvekstmiljø.

Lenke til retningslinjen: [Nasjonal faglig retningslinje for forebygging og oppfølging av skolefravær | udir.no](https://www.udir.no/retningslinje-for-forebygging-og-oppfolging-av-skolefravar)

1.1. Om retningslinjen

Retningslinjen er utviklet etter internasjonalt anerkjent metodikk, i tråd med prinsipper fra kunnskapsbasert praksis. Metode og arbeidsprosess er nærmere beskrevet i en egen del i retningslinjen. Retningslinjen består av kunnskapsbaserte anbefalinger, som hver har tre deler:

1. en kort handlingsrettet anbefaling
2. en beskrivelse av hvordan anbefalingen kan gjennomføres i praksis
3. beskrivelse av kunnskapsgrunnlag, ekspertgruppes vurderinger og juridiske rammer

Del 3 handler om at det skal være transparent hvilket kunnskapsgrunnlag anbefalingen bygger på samt hvilke vurderinger som er gjort. Mer om metode og arbeidsprosess er nærmere beskrevet i en egen del i retningslinjen. En retningslinje er ment som et digitalt oppslagsverk, som man kan slå opp i når man lurer på hva man skal gjøre i en gitt situasjon. Det er derfor ikke forventet at brukere av retningslinjen vil lese retningslinjen fra A til Å, og man kan fint bruke retningslinjen uten å lese det som står under del 3.

1.2. Høringssvar

I høringen ønsker vi særlig tilbakemeldinger på om innholdet er tydelig og forståelig formulert, og om det vil være til praktisk hjelp.

Vi håper så mange som mulig vil delta med høringssvar. Vi ønsker bare ett høringssvar fra hver høringsinstans, og ber derfor hver høringsinstans om å samordne sine innspill.

Fristen for å sende inn høringssvar er **02.10.2026**

Etter at høringsfristen er utløpt, vil høringssvarene gjennomgå. Retningslinjen vil justeres på bakgrunn av innspillene. Justert retningslinje publiseres i 2027.

Send epost til post@udir.no for spørsmål eller avklaringer.

Er svarene basert på innspill fra flere personer i organisasjonen/enheten?

Velg ett alternativ

☒ Ja

☐ Nei

2. Spørsmål om anbefalingene

Retningslinjen består av korte handlingsrettede anbefalinger, som hver har tre hoveddeler:

1. en kort handlingsrettet anbefaling
2. en beskrivelse av hvordan anbefalingen kan gjennomføres i praksis
3. beskrivelse av kunnskapsgrunnlag og juridiske rammer

I det følgende ønsker vi svar på spørsmål knyttet til de konkrete anbefalingene. Til slutt i skjema kan du skrive innspill til retningslinjen som helhet.

2.1. Samarbeid med hjemmet

Anbefaling: "Skolen bør snakke med alle elever og foresatte om fravær, nærvær og skolemiljø". Er anbefalingen og beskrivelsen av anbefalingen i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

☐ 1 - Svært liten grad

☐ 2

☐ 3

☒ 4

☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Anbefalingen er tydelig og forståelig. Dialog om nærvær, fravær og skolemiljø er en naturlig del av samarbeidet mellom hjem og skole. Det må samtidig anerkjennes at dette allerede er en del av arbeidet ved skolene. Retningslinjen bør derfor tydeliggjøre hva anbefalingen tilfører utover gjeldende praksis, og hvordan skoleeier skal sikre tid og kapasitet til systematisk oppfølging.

Anbefaling: "Ved bekymring eller begynnende fravær bør skolen tidlig snakke med eleven og vurdere å kontakte foresatte". Er anbefalingen og beskrivelsen av anbefalingen i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☒ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Anbefalingen er klar, og SL støtter prinsippet om tidlig dialog. Tidlig kontakt kan forebygge at fraværet utvikler seg. Samtidig må dialogen brukes til å undersøke årsakene til fraværet, ikke bare til å få eleven raskest mulig tilbake til ordinær undervisning. Oppfølgingen må være tilpasset elevens situasjon og ikke plassere et urimelig ansvar hos barnet eller foreldrene.

Anbefaling: "Skolen kan vurdere å tilby hjemmebesøk til elever med bekymringsfullt fravær". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☒ 3
- ☐ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Hjemmebesøk kan være nyttig i enkelte saker, men anbefalingen er for lite konkret om formål, ansvar, kompetanse, sikkerhet og ressursbruk. Det må være frivillig for eleven og familien, og tiltaket må ikke legges til den enkelte lærer uten at det er avsatt tid og foretatt en forsvarlig vurdering. For noen elever kan det være lettere å møte en kjent voksen på et trygt, nøytralt sted enn hjemme eller på skolen. Retningslinjen bør derfor omtale flere mulige former for kontakt og møteplasser, beskrive når et hjemmebesøk kan være egnet, hvem som bør delta, og hvordan tiltakene inngår i et tverrfaglig samarbeid.

2.2. Elevens medvirkning

Anbefaling: "Skolen bør tilpasse informasjonen og dialogen om fraværet til eleven". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☒ 5 - Svært stor grad

Kommentar

SL støtter anbefalingen. Reell medvirkning forutsetter at informasjon og dialog tilpasses elevens alder, modenhet, språk og forutsetninger. Retningslinjen bør også understreke at eleven må bli møtt med åpenhet om mulige årsaker til fraværet, og ikke med en ferdig antakelse om hva problemet er.

Anbefaling: "Skolen bør tilby elever med fravær egne møter om fraværet". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☒ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Egne møter kan bidra til at elevens erfaringer og behov kommer fram. Samtidig kan møter oppleves belastende og lite hensiktsmessige dersom eleven mangler tillit til deltakerne eller ikke er klar for denne formen for dialog. Anbefalingen bør derfor understreke fleksibilitet i form, tidspunkt og sted, og åpne for andre måter eleven kan uttrykke seg på.

Anbefaling: "Skolen bør gjøre det mulig for elever med fravær å ha med seg en person de er trygge på i møter". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☒ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Dette er en tydelig og viktig anbefaling. Eleven bør selv, så langt det er mulig, få påvirke hvem den trygge personen skal være. Retningslinjen bør også ta høyde for at personen kan være en annen enn elevens kontaktlærer eller foresatte.

2.3. Skolens oppfølging

Anbefaling: "Skolen bør planlegge og følge opp overganger for elever med eller risiko for fravær". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☒ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Overgangen fra barneskole til ungdomsskole, fra ungdomsskole til videregående opplæring og bytte av skole underveis kan være særlig sårbare. For at anbefalingen skal få praktisk betydning, må ansvarsfordelingen mellom avgivende og mottakende skole og mellom kommune og fylkeskommune være tydelig. Det må settes av tid til nødvendig informasjonsdeling, relasjonsbygging før oppstart og en tilpasset oppstart. Når eleven har vært borte lenge, kan mottakende skole vanskelig bygge relasjon gjennom ordinære skolebesøk. Da må skolen, i samråd med eleven og foresatte, kunne få støtte fra andre tjenester som allerede kjenner eleven. Elevens og foresattes medvirkning må ivaretas, og kravene til personvern må være tydelige.

Anbefaling: "Det bør være én ansatt fra skolen som har hovedansvar for å følge opp eleven som har fravær". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☒ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

En tydelig kontaktperson kan gi eleven og familien forutsigbarhet og trygghet. Anbefalingen er imidlertid sårbar dersom den forstås som at én ansatt skal bære hele ansvaret. Hovedansvar må innebære koordinering, ikke at kontaktpersonen alene skal gjennomføre alle tiltak. Vedkommende må ha avsatt tid, nødvendig kompetanse og støtte fra ledelsen og et tverrfaglig lag. Det må også finnes en ordning som sikrer kontinuitet ved fravær eller utskifting av ansatte.

Anbefaling: "Når en elev har bekymringsfullt fravær, bør skolen lage en skriftlig plan for oppfølging". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☒ 3
- ☐ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

En skriftlig plan kan sikre felles retning, ansvar og evaluering, men må ikke bli et mål i seg selv eller enda et dokumentasjonskrav som tar tid fra direkte oppfølging. Det kan være vanskelig å lage en meningsfull plan når skolen knapt har fått kontakt med eleven eller ennå ikke kjenner årsakene til fraværet. Planen må derfor utvikles gradvis sammen med eleven og foresatte, være kort og praktisk, og kunne endres når kunnskapen om situasjonen øker. Udir bør tilby en enkel mal og tydeliggjøre forholdet til andre planer og dokumentasjonskrav.

Anbefaling: "Skolen bør involvere PP-tjenesten når eleven har bekymringsfullt fravær". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☒ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

SL støtter at PP-tjenesten involveres, men anbefalingen må ses i lys av dagens kapasitetsutfordringer. Mange skoler opplever lang ventetid og at PP-tjenestens bidrag i stor grad blir nye råd om tiltak skolen allerede kjenner, men mangler ressurser til å gjennomføre. En sakkyndig vurdering hjelper heller ikke eleven dersom skoleeier ikke setter av ressurser til å gjennomføre nødvendig tilrettelegging. PP-tjenesten må ha kapasitet til å arbeide både systemrettet og tett på den enkelte sak. Involveringen må ikke bli en ny henvisnings- og dokumentasjonsprosess uten tilgjengelige tiltak.

Anbefaling: "Når eleven har fravær, bør skolen ha jevnlig dialog med eleven og foresatte". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☒ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Jevnlig dialog er viktig, men hyppighet, form og hvem som tar kontakt, må tilpasses situasjonen. Kontakt som primært oppleves som kontroll eller press, kan svekke tilliten. Retningslinjen bør understreke at dialogen skal være relasjonsbyggende og bidra til forståelse, mestring og koordinering av tiltak.

2.4. Kompetanse

Anbefaling: "Skolen og PP-tjenesten bør ha relevant kompetanse til å forebygge og følge opp skolefravær". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☒ 3
- ☐ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Anbefalingen er riktig, men for generell. Det bør konkretiseres hvilken kompetanse som trengs, hvordan den skal bygges, hvem som har ansvar for opplæringen, og hvordan kompetansetiltakene skal finansieres. Lærere og andre pedagoger har mye relevant kunnskap, men kan ikke forventes å erstatte helsepersonell i møte med blant annet angst, depresjon og sammensatte helseutfordringer. Kompetanseheving kan ikke kompensere for manglende bemanning eller manglende tilgang til andre tjenester.

2.5. Samarbeid med andre tjenester

Anbefaling: "Skolen bør ha et samarbeid med PP-tjenesten på systemnivå om forebygging av fravær". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☒ 5 - Svært stor grad

Kommentar

SL støtter anbefalingen. Et systemrettet samarbeid kan bidra til at skolene utvikler inkluderende læringsmiljøer og forebygger fravær før utfordringene blir individrettede saker. Dette krever at PP-tjenesten har kapasitet til systemarbeid og er regelmessig til stede i skolens faglige fellesskap.

Anbefaling: "Skolen bør sikre et samarbeid med skolehelsetjenesten, på systemnivå, om forebygging og oppfølging av bekymringsfullt fravær". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☒ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Anbefalingen er viktig. Mange fraværssaker omfatter psykisk eller fysisk helse og kan ikke løses med pedagogiske tiltak alene. Samarbeidet forutsetter en skolehelsetjeneste med tilstrekkelig og stabil bemanning. Det bør konkretiseres hvilket ansvar skoleeier og helsemyndigheter har for å sikre tilgjengelig kapasitet, faste samarbeidsstrukturer og forsvarlig informasjonsdeling.

Anbefaling: "Kommunen og fylkeskommunen kan vurdere å ha et team som jobber med skolefravær". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☒ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

SL mener anbefalingen bør styrkes. Kommuner og fylkeskommuner bør sikre tilgang til tverrfaglige team med pedagogisk, spesialpedagogisk, sosialfaglig og helsefaglig kompetanse. Teamet bør støtte skolens ansatte og bidra med konkrete tiltak, ikke bare gi råd eller produsere nye planer. Organiseringen må ikke føre til at kompetanse og ressurser flyttes så langt fra skolen at hjelpen kommer sent. Det bør vurderes om «kan vurdere» skal erstattes med en tydeligere forventning om at skoleeier skal ha en reelt tilgjengelig tverrfaglig funksjon. Teamet i seg selv er ikke en erstatning for nødvendig kompetanse og ressurser på de enkelte skoler.

2.6. Rutiner og planer

Anbefaling: "Kommunen, fylkeskommunen og den private skolen bør ha rutiner for forebygging og oppfølging av skolefravær". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☒ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Tydelige rutiner er nødvendige for å sikre forutsigbarhet og likeverdig oppfølging. Rutinene må samtidig gi rom for profesjonelt skjønn og individuelle tilpasninger. De må beskrive ansvar, tilgjengelige tiltak, tidsfrister og hvilke ressurser skolene kan utløse. Nye rutiner har liten verdi dersom de bare fordeler ansvar nedover til ansatte uten å sikre kapasitet til å utføre oppgavene.

Anbefaling: "Fylkeskommunen og kommunen bør integrere skolefravær og skolemiljø i overordnede planer". Er anbefalingen og beskrivelsen av gjennomføring i praksis tydelig og forståelig? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=Svært liten grad og 5=Svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☒ 5 - Svært stor grad

Kommentar

SL støtter anbefalingen. Skolefravær må ses i sammenheng med skolemiljø, inkludering, spesialpedagogisk støtte, laget rundt eleven og kommunens helse- og oppveksttjenester. Overordnede planer må følges av konkrete mål, finansiering, bemanning og evaluering. Planarbeid alene forebygger ikke fravær.

2.7. Andre kommentarer

Har du/dere andre kommentarer til anbefalingene som ikke har blitt dekket av spørsmålene over? Hva, og vis til den konkrete anbefalingen det gjelder.

Kommentar

Retningslinjen bør i større grad skille mellom ulike former for og årsaker til fravær. Begrepet «bekymringsfullt skolefravær» kan fungere som en administrativ samlebetegnelse, men gir i seg selv liten veiledning om hvilke tiltak som er riktige. Fravær som skyldes langvarig sykdom, angst, mobbing, utrygt skolemiljø, manglende tilrettelegging, faglige nederlag eller lav opplevelse av tilhørighet, kan ikke møtes med samme standardpakke. Også elever som er fysisk til stede på skolen, men ikke deltar i undervisningen, må omfattes av det forebyggende arbeidet.

Retningslinjen bør videre tydeliggjøre sammenhengen mellom fravær og elevens faglige og sosiale mestring. Skolen må undersøke om eleven får den tilretteleggingen vedkommende har rett til, om undervisningen gir passende faglige utfordringer, og om mobbing eller utrygghet hindrer deltakelse. En god lærer-elev-relasjon er viktig, men ikke tilstrekkelig dersom eleven fortsatt møter en skolehverdag uten nødvendig tilrettelegging, støtte eller opplevelse av mestring. Når manglende ressurser hindrer skolen i å gi nødvendig tilrettelegging, må dette behandles som et ansvar for skoleeier, ikke som et problem eleven eller læreren skal løse alene. Tiltak må rette seg mot det som faktisk gjør skoledagen vanskelig eller lite meningsfull for eleven.

Det bør også framgå at ordinær klasseromsundervisning ikke alltid er riktig arena for alle elever i alle faser. Skoleeier må kunne tilby fleksible og reelle alternative opplæringsarenaer når dette er til elevens beste, samtidig som elevens rett til opplæring, inkludering og tilhørighet ivaretas.

3. Retningslinjen som helhet

1. Er formålet med retningslinjen tydelig? Ja/nei/vet ikke. Hvis nei eller vet ikke, forklar hva som er utydelig.

✓ Ja

Kommentar

Formålet om å forebygge fravær og sikre riktig hjelp til rett tid er tydelig. Det bør likevel presiseres at målet ikke bare er økt fysisk tilstedeværelse, men en trygg, inkluderende og faglig meningsfull skolehverdag som eleven faktisk kan delta i.

2. Er det tydelig hvem som skal bruke retningslinjen? Ja/nei/vet ikke. Hvis nei eller vet ikke, forklar hva som er utydelig.

✓ Ja

Kommentar

Målgruppene er i hovedsak tydelige. Ansvarsdelingen mellom skoleeier, skoleledelse, lærere, andre ansatte, PP-tjenesten, skolehelsetjenesten og øvrige tjenester bør likevel konkretiseres bedre. Det må unngås at ansvar som formelt ligger hos skoleeier eller kommunen, i praksis skyves ned på kontaktlæreren.

3. I hvilken grad er retningslinjen brukervennlig? (Lett å finne frem, klare anbefalinger, godt språk) Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=i svært liten grad og 5=i svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☒ 3
- ☐ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

4. Hvordan fungerer den digitale strukturen for å finne fram og få oversikt? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=i svært liten grad og 5=i svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☐ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☒ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

5. Anbefalingene er markert som sterk eller svak, og du får vite hva det betyr ved å holde musepekeren over ordet «bør» (sterk), «kan vurdere» (svak). Vil dette være til praktisk hjelp for de som skal bruke retningslinjen? Ja/nei/vet ikke. Hvis nei eller vet ikke, forklar hva som er utydelig.

Vet ikke

Kommentar

Skillet kan være nyttig, men er for lite synlig når betydningen bare kommer fram ved å holde musepekeren over ordet «bør» eller «kan vurdere». Dette fungerer også dårlig på berøringsskjermer og kan være lite universelt utformet. Styrken bør framgå direkte ved hver anbefaling, med en kort forklaring i teksten.

6. Gir delen om metode og arbeidsprosess god nok innsikt i hvordan retningslinjen er utarbeidet? Ja/nei/vet ikke. Hvis nei eller vet ikke, forklar hva som er utydelig.

✓ Ja

Kommentar

Metoden er beskrevet, men det bør komme enda tydeligere fram hvordan erfaringene til lærere, andre skoleansatte, elever og foresatte er vektet, og hvordan anbefalingenes praktiske gjennomførbarhet og ressursmessige konsekvenser er vurdert.

7. Er innledningen nyttig? Ja/nei/vet ikke. Hvis nei eller vet ikke, forklar hvorfor den ikke er nyttig og hva som mangler for å gjøre den nyttig

✓ Ja

Kommentar

Innledningen gir nødvendig bakgrunn, men bør tydeligere omtale de svært ulike årsakene til fravær, sammenhengen mellom fravær og skolens rammebetingelser og behovet for tverrfaglig innsats.

8. I hvilken grad tror du/dere at retningslinjen vil være til praktisk hjelp for ansatte og ledere i skoler og PP-tjenesten og skoleeiere? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=i svært liten grad og 5=i svært stor grad

Velg ett alternativ

☐ 1 - Svært liten grad

☒ 2

☐ 3

☐ 4

☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Retningslinjen samler flere gode prinsipper, men gir få nye verktøy til ansatte som allerede kjenner utfordringene og forsøker å følge opp elevene. Praktisk nytte forutsetter tydeligere tiltak, bedre ansvarsdeling, tilgjengelige tverrfaglige tjenester og ressurser til gjennomføring. Uten dette kan retningslinjen først og fremst bli en ny liste over forventninger til ansatte som allerede står i en svært presset arbeidssituasjon.

9. I hvilken grad vil det være gjennomførbart for ansatte og ledere i skole og PP-tjenesten og skoleeiere å følge anbefalingene retningslinjen? Vurder på en skala fra 1-5, hvor 1=i svært liten grad og 5=i svært stor grad

Velg ett alternativ

- ☒ 1 - Svært liten grad
- ☐ 2
- ☐ 3
- ☐ 4
- ☐ 5 - Svært stor grad

Kommentar

Flere av anbefalingene er vanskelige å gjennomføre innenfor dagens bemanning, arbeidstid og kommuneøkonomi. Egne møter, jevnlig dialog, hjemmebesøk, koordinering, skriftlige planer og oppfølging ved skolestart krever betydelig kapasitet. Dersom en kontaktlærer skal møte én elev om morgenen eller gjennomføre et hjemmebesøk, må det samtidig være andre ansatte som ivaretar resten av klassen. Kommuner og fylkeskommuner med presset økonomi kan ikke forventes å finansiere nye oppgaver ved å redusere annen nødvendig støtte til elevene. Retningslinjen må derfor følges av en konkret vurdering av kostnadene og finansiering som gir rom for flere miljøarbeidere og andre relevante fagpersoner, styrket PP-tjeneste og skolehelsetjeneste og avsatt tid til koordineringsarbeid. Når nye oppgaver legges til, må det også avklares hvilke oppgaver som skal tas bort.

10. Andre kommentarer til retningslinjen som helhet

Kommentar

SL er positiv til formålet og til at skolens ansvar for forebygging og oppfølging tydeliggjøres. Den grunnleggende svakheten er at retningslinjen i begrenset grad behandler de økonomiske forutsetningene for at anbefalingene skal kunne gjennomføres. Skoleeier må ta ansvar for bemanning og tiltak, og nasjonale myndigheter må ta ansvar for at nye forventninger er mulig å finansiere.

Gode intensjoner, nye rutiner og skriftlige planer kan ikke erstatte tid, stabile relasjoner, tilstrekkelig bemanning og tilgang til relevante tiltak. Lærere, spesialpedagoger og skoleledere rapporterer allerede om en arbeidshverdag med høyt press og begrensede ressurser. Når nye oppgaver innføres uten at det følger med kapasitet, øker risikoen for at ansatte opplever utilstrekkelighet, samtidig som elevene ikke får den hjelpen retningslinjen lover.

Retningslinjen må derfor:

- ledsages av en konkret vurdering av økonomiske og administrative konsekvenser og en plan for finansiering
- plassere ansvar tydelig hos skoleeier og relevante tjenester, ikke bare hos den enkelte ansatte
- sikre avsatt tid og tilstrekkelig bemanning til elevkontakt, samarbeid og koordinering
- styrke PP-tjenesten, skolehelsetjenesten og tilgangen til sosial- og helsefaglig kompetanse
- sikre reelt tilgjengelige tverrfaglige team som kan bidra med tiltak, ikke bare råd
- gi rom for fleksible og alternative opplæringsarenaer når elevens behov tilsier det
- tydeliggjøre at ulike årsaker til fravær krever ulike tiltak
- unngå unødvendige dokumentasjonskrav og dobbeltarbeid
- utvikle konkrete, enkle verktøy i samarbeid med ansatte som skal bruke dem

Skal retningslinjen bidra til likeverdige tjenester av høy kvalitet, må den følges av penger som gjør tiltakene mulige i kommuner og fylkeskommuner med ulik økonomi. Elevene trenger voksne som har tid til å se dem, fagpersoner med riktig kompetanse og et system som faktisk kan følge opp det som avdekkes. Uten nødvendige ressurser risikerer retningslinjen å øke avstanden mellom politiske ambisjoner og skolens virkelighet.

Hverken eller

Generell kommentar

Skolenes landsforbund (SL) støtter formålet om å forebygge skolefravær og sikre at elever får riktig hjelp til rett tid. Vi er positive til dreiningen mot et tydeligere systemansvar og flere av enkeltanbefalingene. Altfor lenge har elever og foresatte opplevd at ansvaret i stor grad er blitt plassert hos barnet eller familien. Det er derfor viktig at ansvaret til kommuner, fylkeskommuner kommer tydelig frem.

Vår hovedinnvending er at anbefalingene ikke er fulgt av en troverdig plan for finansiering. Mange av dem beskriver arbeid ansatte allerede forsøker å gjøre, men som krever tid, tilstrekkelig bemanning, tverrfaglig kapasitet og tilgang til nødvendige tiltak. Når kommune- og fylkeskommuneøkonomien er presset, får økte forventninger begrenset praktisk verdi dersom ressursene uteblir. Myndighetene må vurdere kostnadene og sikre finansiering som gjør anbefalingene gjennomførbare.

Retningslinjen må også tydeligere ta høyde for at skolefravær har ulike årsaker og krever ulik oppfølging. Sykdom, mobbing, utrygt skolemiljø, angst, manglende mestring eller utilstrekkelige faglige utfordringer kan ikke møtes med de samme tiltakene. Når en elev ønsker å være på skolen, men ikke klarer det, må forhold ved skolemiljøet og opplæringen undersøkes. Begrepet «bekymringsfullt skolefravær» må ikke føre til standardiserte tiltak som overser elevenes ulike behov. Retningslinjen må revideres og følges av reelle ressurser dersom den skal få ønsket effekt.

Med hilsen

Kirsten Riise
Avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent